

Теорія та методика навчання

УДК 378.016:[811.111:62](045)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18420671>

Принципи розробки англomовних професійно орієнтованих навчальних матеріалів для технічних університетів

Синекоп Оксана Степанівна

доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри англійської мови технічного спрямування №2, Національний технічний університет України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”, м. Київ, Україна

oksana.synekor@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-6191-6264>

Прийнято: 14.01.2026 | Опубліковано: 29.01.2026

***Анотація.** Стаття присвячена дослідженню принципів розробки англomовних професійно орієнтованих навчальних матеріалів. Мета статті полягає в аналізі зарубіжного досвіду окреслення принципів створення навчальних матеріалів та визначення специфіки принципів у межах вивчення іноземної мови професійного спрямування. Актуальність дослідження зумовлена процесами цифровізації освітнього середовища та потребою у розробці спеціалізованих навчальних матеріалів для повного спектру технічних спеціальностей.*

Дослідження ґрунтувалося на аналізі наукової літератури, узагальненні та систематизації розвідок науковців, що дозволило визначити принципи створення навчальних матеріалів з англійської мови професійного спрямування.

У результаті дослідження визначено ключові фактори щодо формування системи принципів для розробки навчальних матеріалів з професійно

орієнтованої англійської мови. Фактор урахування навчального потенціалу здобувача вищої освіти включає принцип диференціації та індивідуалізації. Фактор урахування лінгводидактичних особливостей англомовних професійно орієнтованих навчальних матеріалів охоплює: принцип автентичності матеріалів, принцип урахування лінгвостилістичної необхідності і достатності, принцип інтегрованості всіх видів мовленнєвої діяльності, принцип актуалізації базових знань, принцип консолідації, принцип самостійної роботи, принцип поєднання індивідуальної і групової роботи та принцип варіативності й вибору. Фактор урахування фахової специфіки передбачає принцип контекстуальної релевантності та принцип міждисциплінарних зв'язків. Фактор залучення цифрових технологій включає принцип залучення різноманітних інтерактивних технологій, принцип гнучкого доступу, принцип використання штучного інтелекту як інструменту підтримки, принцип динамічного оновлення.

Визначені принципи сприятимуть ефективності розробки навчальних матеріалів.

Ключові слова: розробка навчальних матеріалів, професійно орієнтована англійська мова, фактори впливу, принципи, професійно орієнтована англомовна комунікативна компетентність, технічні університети.

Principles of developing English-language professionally oriented teaching materials for technical universities

Oksana Synekop

Doctor of Science in Education, Associate Professor, Professor of the Department of English for Engineering № 2, National Technical University of Ukraine

“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute,” Kyiv, Ukraine

oksana.synekop@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-6191-6264>

***Abstract.** The article is devoted to the study of the principles of developing English-language professionally oriented teaching materials. The purpose of the article is to analyze foreign experience in defining the principles of creating teaching materials and determining the specifics of these principles within the framework of studying a foreign language for professional purposes (ESP). The relevance of the study is determined by the processes of digitalization of the educational environment and the need to develop specialized teaching materials for a full range of technical specialties.*

The study was based on the analysis of scientific literature, generalization, and systematization of research by scientists, which made it possible to determine the principles of creating teaching materials for ESP.

Factors influencing the definition of a system of principles for developers of teaching materials for teaching ESP and principles are outlined. The factor of taking into account the learning potential of students includes the principle of differentiation and individualization. The factor of taking into account the linguistic and pedagogical characteristics of ESP teaching materials covers: the principle of authenticity of materials, the principle of taking into account linguistic and stylistic necessity and sufficiency, the principle of integration of all types of speech activity, the principle of updating basic knowledge, the principle of consolidation, the principle of independent work, the principle of combining individual and group work, and the principle of variability and choice. The factor of taking into account professional specifics involves the principle of contextual relevance and the principle of interdisciplinary connections. The factor of digital technology integration includes the principle of integrating various interactive technologies, the principle of flexible access, the principle of using artificial intelligence as a support tool, and the principle of dynamic updating.

These principles will contribute to the effective development of educational materials.

***Keywords:** development of teaching materials, professionally oriented English language (ESP), factors of influence, principles, professionally oriented English language communicative competence, technical universities.*

Постановка проблеми. Освітній процес у технічних університетах з фокусом на опанування іноземної мови передбачає створення різноманітних навчальних матеріалів, таких як підручники, посібники, дистанційні курси тощо. Всі вони повинні відповідати сучасним вимогам та потребам здобувачів вищої освіти в умовах потужної цифровізації освітнього середовища в Україні. Від якості та доцільності розроблених матеріалів залежить ефективність засвоєння іншомовних знань, формування навичок та розвиток вмінь, а також мотивація до навчання.

Навчальним матеріалом називають спеціально підібраний і організований матеріал, призначений для презентації та засвоєння навчальної інформації під час навчання, який може включати різні види інформації, такі як тексти, візуальні дані та невербальні повідомлення [1, 2017, с. 167; 2, 2022, с. 285].

Оскільки основною метою освітнього процесу є розвиток професійно орієнтованих іншомовних компетентностей в аудіюванні, говорінні, читанні і письмі, базовим навчальним матеріалом є автентичний текст. Він служить фундаментом для створення вправ і завдань.

В основу створення навчальних матеріалів закладені принципи, які визначають логіку та структуру розробки навчальних матеріалів з метою забезпечення їхньої ефективності, доступності та відповідності навчальним цілям, потребам студентів та сучасним педагогічним стандартам. Вони слугують орієнтирами для розробників у процесі створення якісних та дидактично обґрунтованих навчальних матеріалів. Кожна дисципліна, зокрема й англійська мова професійного спрямування, ґрунтується на певній системі вимог, тому важливо здійснювати відбір релевантних принципів, яких мають дотримуватися

розробники при створенні навчальних матеріалів. Отже, проблема розробки ефективних навчальних матеріалів та визначення їх принципів для вивчення іноземної мови професійного спрямування є актуальною та потребує подальшого дослідження і вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій науковців показує значний інтерес до створення навчальних матеріалів для здобувачів освіти, які вивчають будь-яку дисципліну. Насамперед доцільно згадати С. Сбарagli та М. Панеро (S. Sbaragli, M. Panero), які запропонували дидактичні матеріали для навчання математики на спеціальній онлайн-платформі, орієнтованій як на вчителів, так і на учнів. Матеріали можуть бути редаговані, кожен користувач може налаштувати їх відповідно до різних навчальних контекстів та навчальних потреб учнів, а також об'єднати в колекції. Результати цього пілотного дослідження показують, що матеріали «MaMa» сприймаються вчителями-користувачами як «матеріали для підготовки та розвитку вчителів», особливо на дисциплінарному рівні, що підтримують як процес розробки навчальних програм, так і пристосування / трансформацію дидактичних ресурсів для вирішення проблем диференціації в класах [3].

У контексті вивчення мов важливо згадати “MATSDA” (MATerialS Development Association) – міжнародну некомерційну асоціацію, засновану в 1993 році Б. Томлінсоном (B. Tomlison) з метою об'єднання дослідників, видавців, письменників і викладачів для розробки високоякісних матеріалів для вивчення мов [4]. Ця асоціація досліджує питання створення ефективних навчальних матеріалів та вивчає основні тенденції у цій сфері.

К. Грейвз (K. Graves) створила низку рекомендацій для вчителів / викладачів щодо розробки мовних курсів, зокрема основним фокусом є системний підхід до розробки матеріалів, зміст, концептуалізація контексту, формулювання цілей і завдань, оцінювання потреб учасників освітнього процесу, структура й організація курсів, адаптація текстів та оцінювання [5].

Ф. Мішан та І. Тімміс (F. Mishan, I. Timmis) діляться досвідом, як розроблювати матеріали для навчання рецептивним видам мовленнєвої діяльності (читання та аудіювання) та продуктивним видам мовленнєвої діяльності (письмо і говоріння). Також вони приділяють увагу особливостям створення матеріалів для практикування лексики та граматики [6]. В основі концепції розробки мовних матеріалів Б. Томлісона (B. Tomlinson) є принципи створення навчальних матеріалів, відбір матеріалів, процес написання та оцінюванні матеріалів, а також представлення матеріалів у електронному форматі [7].

На думку Т. Л. Мінто (T. L. Minto), розробка матеріалів включає різні аспекти, зокрема: типи матеріалів, власне процес розробки матеріалів, принципи дизайну матеріалів та роль вчителів у адаптації та створенні матеріалів [8]. Крім принципів розробки навчальних матеріалів О. Гандабура, Т. Северіна та Л. Закреницька аналізують критерії для визначення їх ефективності [9].

Демонструючи тісний зв'язок між теорією та практикою створення навчальних матеріалів, а також фокусуючись на історичному огляді розвитку цієї сфери, дослідники приділяють особливу увагу оцінці її майбутніх напрямків та розвитку. У полі зору науковців перебувають ключові питання, такі як зміна та вдосконалення матеріалів для викладання мов, суперечливі аспекти у їх розробці, дослідження та розробка матеріалів для розвитку навичок і вмінь, оцінка та адаптація матеріалів, вивчення матеріалів для конкретних контекстів, упровадження новітніх технологій, процес створення якісних матеріалів, а також професійний розвиток фахівців, які генерують матеріали для вивчення мови [10].

Учасники одного з досліджень (B. İltar, F. Ö. Saka) стверджують, що пошук і розробка відповідних навчальних матеріалів вимагають самостійності та креативності. Більшість студентів визнають важливість цього процесу. Хоча на початку вони вважали створення навчальних матеріалів складним, з часом повідомили, що курс допоміг їм усвідомити власний потенціал і покращити уміння викладання іноземної мови [11].

На думку Д. Лі (D. Li), використання навчальних матеріалів є активною, взаємною та інноваційною практикою, в якій беруть участь різні зацікавлені сторони, такі як вчителі, учні та оцінювачі, які взаємно впливають один на одного. Результати дослідження показують, що (1) нові навчальні матеріали можуть змінювати атмосферу класу, спонукаючи викладачів переглядати, аналізувати та оновлювати свої переконання та практики; (2) незважаючи на загальну згоду викладачів щодо характеристик навчальних матеріалів, способів їх використання на практиці та нові можливості навчання є досить різними; (3) здатність вчителів ефективно використовувати матеріали залежить від їхніх попередніх знань, переконань і досвіду; (4) відсутність чітких інструкцій у підручниках іноді надає вчителям більше свободи для експериментів і пошуку нових ідей, що може сприяти їхній професійній розвитку [12].

Нині штучний інтелект швидко розвивається, відкриваючи нові можливості в різних сферах, в тому числі й у процесі розробки навчальних матеріалів. Тематичний аналіз даних (M. Öksüz Zerey) виявив три основні способи використання штучного інтелекту у розробці матеріалів: генерація завдань і мозковий штурм, розробка змісту для навчальних завдань та адаптація матеріалів для підвищення ефективності навчання. Результати дослідження показують, що викладачі використовували штучний інтелект для диверсифікації навчальних матеріалів, сприяння інтерактивному навчанню та підвищення різноманітності завдань, проте наголошували на необхідності критичної оцінки та адаптації контенту, створеного штучним інтелектом [13].

Отже, розробка якісних навчальних матеріалів є комплексною науковою задачею. Вона мусить враховувати стрімкі зміни в умовах навчання та постійно еволюціонуючі потреби учасників освітнього процесу, а також адаптуватися до унікальних вимог кожної окремої навчальної дисципліни.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Переважна більшість викладачів покладається на зарубіжні підручники для задоволення

потреб здобувачів освіти з різних напрямків підготовки. Однак широкий діапазон спеціальностей створює значний прогалини, оскільки іноземні видання не можуть повністю покрити галузеві запити. З огляду на це, виникає нагальна потреба у розробці спеціалізованих навчальних матеріалів (таких як підручники, навчальні посібники чи дистанційні курси) для повного спектру спеціальностей. Розробка таких матеріалів, у свою чергу, має ґрунтуватися на чітко визначеній системі основоположних принципів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в аналізі зарубіжного досвіду окреслення принципів створення навчальних матеріалів та визначення специфіки принципів у межах вивчення іноземної мови професійного спрямування.

Для реалізації мети окреслимо низку завдань:

- 1) з'ясувати класифікації принципів зарубіжних науковців;
- 2) розглянути специфіку принципів для розробки навчальних матеріалів для іноземної мови професійного спрямування.

Дослідження ґрунтувалося на комплексі взаємопов'язаних теоретичних методів. Критичний аналіз наукової літератури дозволив осмислити існуючі знання про розробку навчальних матеріалів і забезпечив необхідну глибину розуміння проблематики. Подальші узагальнення та систематизація існуючих розвідок уможливили синтез провідних наукових ідей та їхню необхідну адаптацію для чіткого визначення ключових принципів розробки навчальних матеріалів для навчання англійської мови професійного спрямування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Спершу проаналізуємо зарубіжний досвід у визначенні основних принципів, що є необхідними для створення ефективних навчальних матеріалів з вивчення мови. Найбільш відомими є шістнадцять принципів Б. Томлісона (B. Tomlison), які передбачають, що матеріали повинні

- 1) ефективно впливати на учасників освітнього процесу завдяки своїй новизні, різноманітності, привабливій презентації, цікавому контенту та реалістичними завданнями;
- 2) сприяти створенню комфортної та підтримуючої атмосфери для учасників освітнього процесу;
- 3) допомагати учасникам освітнього процесу розвивати впевненість у своїх силах і здатностях;
- 4) бути актуальним та корисним для учасників освітнього процесу;
- 5) сприяти самостійній роботі учасників освітнього процесу;
- 6) готувати учасників освітнього процесу до засвоєння нового матеріалу;
- 7) знайомити учасників освітнього процесу з автентичним використанням мови у реальних комунікативних ситуаціях;
- 8) привертати увагу учасників освітнього процесу до мовних особливостей у вхідній інформації;
- 9) сприяти активному використанню мови для досягнення комунікативних цілей;
- 10) урахувати, що позитивні ефекти навчання можуть з'являтися з затримкою;
- 11) брати до уваги різні стилі навчання;
- 12) урахувати різні емоційні установки учасників освітнього процесу;
- 13) передбачати мовчазний період на початку навчання;
- 14) максимізувати навчальний потенціал, заохочуючи інтелектуальну, естетичну та емоційну залученість;
- 15) уникати надмірної залежності від контрольованої практики;
- 16) створювати умови для отримання зворотного зв'язку щодо результатів навчання [7].

Доповнюючи принципи Б. Томлінсона (B. Tomlison), М. Г. Фернандес Сесма та Г. Ф. Леон Фонтес (M. G. Fernández Sesma, G. F. Leon Fontes) вважають,

що дидактичний матеріал повинен сприяти формуванню ставлень і цінностей у студентів, а також враховувати їх рівень володіння мовою [14].

Більш стислий перелік пропонує Б. Грін (B. Green) [15], фокусуючись на розумінні основних елементів засвоєння мови. Першим є естетичний принцип, який передбачає створення візуально привабливого контенту. Другим принципом є скаффолдинг, який забезпечує поступовий перехід від простих до більш складних завдань, активізацію попередніх знань про мову та культуру. Третій принцип ґрунтується на автентичності, що включає стимулюючий, сучасний контент, реальні мовні завдання, використання автентичних ресурсів. Важливим принципом, на думку Б. Грін (B. Green), є емоційна та когнітивна залученість. І нарешті принцип редагування, який передбачає систематичне редагування, оновлення, переосмислення та вдосконалення матеріалів для забезпечення послідовності та ясності [15].

С. Гревал, М. Мануель та Р. П. Віттіл (S. Grewal, M. Manuel, R. P. Veetil) також виділяють п'ять принципів, зокрема: аналіз потреб, інтеграція навичок та вмінь, інтелектуальна стимуляція та автентичність [16].

Т. Л. Мінто (T. L. Minto) розглядає низку таких принципів, як: контекстуалізація, сприяння взаємодії, розвиток навчальних здібностей, акцент на формі та функції, інтегроване використання мови, автентичність, прогресивність та згуртованість, привабливість, чіткі інструкції та гнучкість [8].

Підсумовуючи досвід зарубіжних науковців, зазначимо, що в центрі уваги розробників навчальних матеріалів для вивчення мови є потреби учасника освітнього процесу, а також особливості навчання мови. Спільними для всіх класифікацій принципів є автентичність та інтегроване використання мови. Переважна більшість науковців вважають необхідним звертати увагу на естетичний принцип також. Кожний набір принципів може враховуватися науковцями, проте найбільш повний перелік принципів представлений Б. Томлісоном.

Далі детально розглянемо принципи розробки навчальних матеріалів для навчання іноземної мови професійного спрямування для здобувачів вищої освіти. Особливістю англійської мови професійного спрямування є використання фахового контенту, специфічної термінології та лексики конкретної галузі й спеціальності, а також стилістичних засобів для точного та ясного викладу інформації. Крім того, вона передбачає застосування формальних мовних конструкцій, що забезпечують офіційність і діловий характер спілкування, а також розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей у читанні, письмі, аудіювання та говорінні у контексті відповідних спеціальностей. Отже, ключовими позиціями в розробці навчальних матеріалів є необхідність врахування індивідуальних характеристик і потреб здобувачів освіти, особливостей вивчення іноземної мови як інструмента спілкування, а також специфіки фахового контенту. У зв'язку з цим, виділимо фактори впливу на визначення системи принципів для розробників навчальних матеріалів та власне принципи. Зокрема: фактор урахування навчального потенціалу здобувача вищої освіти, фактор урахування лінгводидактичних особливостей англомовних професійно орієнтованих навчальних матеріалів, фактор урахування фахової специфіки та фактор залучення цифрових технологій (див. Таблицю 1).

Таблиця 1

Фактори та принципи розробки англомовних професійно орієнтованих навчальних матеріалів

Фактори	Принципи
Фактор 1: урахування навчального потенціалу здобувача вищої освіти	– принцип диференціації та індивідуалізації (урахування рівня володіння мовою та / чи навчального стилю)
Фактор 2: урахування лінгводидактичних особливостей англомовних професійно орієнтованих навчальних матеріалів	– принцип автентичності матеріалів – принцип урахування лінгвостилістичної необхідності і достатності – принцип інтегрованості всіх видів мовленнєвої діяльності – принцип актуалізації базових знань – принцип консолідації

	<ul style="list-style-type: none">– принцип самостійної роботи– принцип поєднання індивідуальної і групової роботи– принцип варіативності та вибору
Фактор 3: урахування фахової специфіки	<ul style="list-style-type: none">– принцип контекстуальної релевантності– принцип міждисциплінарних зв'язків
Фактор 4: залучення цифрових технологій	<ul style="list-style-type: none">– принцип залучення різноманітних інтерактивних технологій– принцип гнучкого доступу– принцип використання штучного інтелекту як інструменту підтримки– принцип динамічного оновлення

Джерело: фактори власні, принципи узагальнені і доповнені

Фактор урахування навчального потенціалу здобувача вищої освіти фокусується на особистості здобувача вищої освіти, як суб'єкта навчання. Цей фактор включає *принцип диференціації та індивідуалізації*, що реалізується шляхом адаптації завдань до рівня володіння англійською мовою та / чи навчального стилю здобувача освіти. Такий підхід дозволяє створювати диференційовані завдання, що сприяють комфортному навчанню, стимулюють активну участь здобувачів вищої освіти та дають їм можливість у своєму темпі набувати необхідних іншомовних компетентностей.

Далі розглянемо принципи, які охоплюють *фактор урахування лінгво-дидактичних особливостей англomовних професійно орієнтованих навчальних матеріалів*. Серед них *принцип автентичності матеріалів*, який вважається важливим у навчанні іноземної мови. Автентичні або оригінальні тексти виступають зразками мовлення, які здобувачі вищої освіти можуть наслідувати та використовувати для розвитку професійно орієнтованого іншомовного мовлення [1, 2017, с. 169; 2, 2022, с. 288].

Принцип урахування лінгвостилістичної необхідності і достатності передбачає включення текстів різних жанрів, стилів та форм мовлення (діалогічного та монологічного), що характеризуються зв'язністю, цілісністю та логічністю; враховує ситуативність та тематичність; забезпечує достатню

лексико-граматичну наповненість текстів; ініціює дотримання відповідного обсягу тексту [1, 2017, с. 168; 2, 2022, с. 289].

Принцип інтегрованості всіх видів мовленнєвої діяльності полягає у взаємозв'язку аудіювання, говоріння, читання і письма в межах однієї теми та сприяє формуванню цілісного іншомовного професійно орієнтованого досвіду та розвитку комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти. Він дозволяє краще засвоїти мовний та мовленнєвий матеріал з теми, а також сформувати здатність спілкуватися у різних фахових ситуаціях та форматах спілкування (усне та письмове).

Принцип актуалізації базових знань пропонує спиратися на досвід здобувачів вищої освіти з певної теми, що дозволяє не тільки пригадати певну відому інформацію, а й активізуватися для подальшого спілкування. Також цей принцип є своєрідним містком між набутим досвідом та новим матеріалом.

Принцип консолідації передбачає вибудову навчального матеріалу у такий спосіб, щоб здобувачі вищої освіти мали можливість повторювати та закріплювати вивчене, а також удосконалювати іншомовні професійно орієнтовані англомовні компетентності.

Принцип самостійної роботи реалізовується через самостійне опанування певного матеріалу, що сприяє розвитку самостійності, дозволяючи здобувачам вищої освіти глибоко досліджувати теми та розвивати професійно орієнтовані англомовні вміння; бути більш адаптивними та здатними керувати власним освітнім процесом.

Принцип поєднання індивідуальної і групової роботи є важливим для опанування професійно орієнтованої англійської мови, оскільки розвиток іншомовних вмінь відбувається в процесі усного та письмового спілкування. Завдання, що передбачають спочатку самостійно обдумати проблему, а потім обговорити у групах, мають низку переваг: вони сприяють глибшому засвоєнню

матеріалу, розвитку критичного мислення, вмінь командної роботи та підвищують мотивацію до навчання.

Принцип варіативності та вибору забезпечує здобувачів вищої освіти завданнями різної складності та обирати їх відповідно до власних інтересів, рівня володіння іноземною мовою та навчального стилю, що сприяє індивідуалізації освітнього процесу та підвищенню мотивації до навчання.

У межах *фактору урахування фахової специфіки* розглянемо *принцип контекстуальної релевантності*, який ґрунтується на використанні актуальні матеріалів, що включають окремі приклади (звіти, статті, технічні завдання тощо), кейси та ситуації, які безпосередньо пов'язані зі певною спеціальністю здобувача освіти. Вправи і завдання передбачають моделювання штучних комунікативних і проблемних ситуацій, які максимально наближені до реалій.

Принцип міждисциплінарних зв'язків досягається через відбір тематики з різних професійно орієнтованих дисциплін, що дозволяє створити цілісне уявлення про взаємозв'язки між ними. Таке поєднання сприяє глибшому розумінню ролі кожної дисципліни у формуванні професійних компетентностей, демонструючи їхню інтегративну функцію у процесі опанування конкретної професійної сфери [2, 2022, с. 155-156].

Далі розглянемо *фактор залучення цифрових технологій*, який загалом відіграє важливу роль у сучасній освітній площині. Тому *принцип залучення різноманітних інтерактивних технологій* є обов'язковим. Різноманіття форматів навчання – офлайн, онлайн і змішаний – потребує розробки адаптованих навчальних матеріалів, що враховують ці умови. Впровадження різноманітних інтерактивних технологій є обов'язковим для підвищення ефективності освітнього процесу. Використання посилань, завдань у різних додатках та на інтерактивних платформах дозволяє формувати цікаве й результативне навчання – від окремих завдань до тестів для перевірки

сформованих компетентностей, що стимулює активну участь і мотивацію студентів.

Принцип гнучкого доступу передбачає те, що матеріали доступні на різних пристроях та в різних умовах. Крім того, доступ повинен бути безкоштовний.

Принцип використання штучного інтелекту як інструменту підтримки є важливим. Штучний інтелект поступово інтегрується в освітній процес. У вивченні іноземної мови здобувачі вищої освіти можуть робити різні запити, зокрема: переклад окремих слів, фраз, речень, тлумачення термінів, спілкування зі штучним інтелектом, опрацювання текстів, тощо. Все це потребує керування з боку викладача та дотримання прийнятих етичних норм.

Принцип динамічного оновлення передбачає те, що цифрові технології та професійні стандарти швидко змінюються, тому навчальні матеріали не можуть бути статичними. Регулярне оновлення прикладів використання технологій, щоб вони відповідали поточному стану галузі є обов'язковим.

Отже, принципи, як основні положення під час розробки навчальних матеріалів для вивчення іноземної мови професійного спрямування, є ключовими і мають відповідати цілям освітнього процесу. Вони повинні ґрунтуватися на особистості здобувача вищої освіти та його потребах. У цьому контексті, на думку С. Саборіо-Тейлор і Ф. Рохас Рамірес (S. Saborío-Taylor, F. Rojas Ramírez), викладач-розробник має дотримуватися моделей потреб, що враховують унікальні способи навчання та індивідуальні потреби кожної особи, щоб створені матеріали були не лише ефективними, а й сприяли успішному навчанню [17]. Р. Вахюгі та І. Ісропіл Сирегар (R. Wahyuqi та I. Isropil Siregar) підкреслюють, що коли поєднуються педагогічні інновації, технологічний потенціал і орієнтація на студента, навчальні матеріали можуть стати потужними каталізаторами розвитку не тільки академічної компетентності, а й критичних навичок та вмінь [18].

Висновки. Таким чином, у цій статті здійснено аналіз досвіду закордонних науковців щодо класифікації принципів розробки навчальних матеріалів; розглянуто специфіку принципів для розробки навчальних матеріалів для навчання іноземної мови професійного спрямування. Окреслені принципи сприятимуть ефективності розробки навчальних матеріалів та підвищення ефективності освітнього процесу.

Перспективним напрямом для подальших розвідок є аналіз етапів розробки навчальних матеріалів для вивчення професійно орієнтованої англійської мови.

Список використаних джерел

1. Синеккоп О. С. Відбір навчальних матеріалів для диференційованого навчання професійно зорієнтованого англомовного спілкування майбутніх фахівців з інформаційних технологій. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка*. 2017. Т. 3. С. 164-172. doi.org/10.25128/2415-3605.17.3.22
2. Синеккоп О. С. Теорія і практика диференційованого навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування майбутніх фахівців з інформаційних технологій : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02. Київ, 2022. 718 с.
3. Sbaragli S., Panero M. Didactical Materials Customizable to Suit Classroom Needs: A Valuable Resource for Teachers. *Educ. Sci.* 2024. №14. С. 449. <https://doi.org/10.3390/educsci14050449>
4. MATSDA: Materials Development Association URL: <https://www.matsda.org/about.html> (data of reference: 07.01.2026).
5. Graves K. *Designing Language Courses: A Guide for Teachers*. Heinle & Heinle Publishers, 2000. 320 p.
6. Mishan F., Timmis I. *Materials Development for TESOL*. Edinburgh University Press Ltd., 2015. 233 p.

7. Materials Development in Language Teaching / ed. by B. Tomlinson. 2nd ed. Cambridge : Cambridge University Press, N. Y., 2023. 451 p.
8. Minto T. L. Material Development in ELT: Principles and Procedures. *Research Journal of English Language and Literature (RJELAL)*. 2024. Vol. 12, № 1. P. 316 -323. <https://doi.org/10.33329/rjelal.12.1.316>
9. Гандабура О., Северіна Т., Закреницька Л. Проблема визначення критеріїв та принципів розробки навчальних матеріалів з англійської мови. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 82, № 1. С. 410-414. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/82-1-59>
10. The Routledge Handbook of Materials Development for Language Teaching / ed. by J. Norton, H. Buchanan, 1-st ed. Routledge, Taylor and Francis Group, London, 2022. 524 p.
11. İltter B., Saka F. Ö. Materials Development Process From the Perspective of Students. *European Journal of Education*. 2025. Vol. 60, № 4. P. e70307. <https://doi.org/10.1111/ejed.70307>
12. Li D. Material use for EFL teacher learning in classroom ecology: a perturbation or affordance? *Language, Culture and Curriculum*. 2024. Vol. 37, № 2. P. 186–212. <https://doi.org/10.1080/07908318.2023.2288132>
13. Öksüz Zerey M. Developing AI-supported classroom materials: Lecturer insights and practical strategies. *The Journal of Language Teaching and Learning*. 2025. Vol. 15, № 2. P. 140-156. <https://www.jltl.com.tr/index.php/jltl/article/view/872/230>
14. Fernández Sesma M. G., Leon Fontes G. F. Principles for the Use, Adaptation, and Development of Didactic Material. *MEXTESOL Journal*. 2016. Vol. 40, № 3. P. 1-10.
15. Green B. Five Design Principles for Language Learning Materials Development. *ORTESOL Journal*. 2023. Vol. 40. P. 4-20.

<https://eric.ed.gov/?q=Five+Design+Principles+for+Language+Learning+Materials+Development>

16. Grewal S, Manuel M, Veettil RP. Principles and Procedures of Material Development in the Evolving ELT Scenario. *Salud, Ciencia y Tecnología - Serie de Conferencias*. 2024. Vol. 3. P. 656–656. <https://doi.org/10.56294/sctconf2024656>.

17. Saborío-Taylor S., Rojas Ramírez F. Methodological guide for the creation of educational materials based on patterns of needs and design. *International Journal of Professional Development, Learners and Learning*. 2023. Vol. 5, № 2. P. ep2313. <https://doi.org/10.30935/ijpdll/13686>

18. Wahyugi R., Isropil Siregar I. Optimizing the development of teaching materials through the application of innovative learning models to improve competency-based learning. *KJISE*. 2025. Vol. 01, № 01. P. 56-68. <https://kjisejournal.com/index.php/kjise/index>